

SPEELRUIMTE EN ONDERHOUD

Dit informatieblad is in eerste instantie bedoeld voor buurtbewoners die vinden dat de speelruimte voor jeugdigen in hun woonomgeving moet worden verbeterd of uitgebreid. Het is in de regel leuk, dankbaar en concreet werk om u als buurtbewoners in te zetten voor speelruimte voor jeugdigen. Het is echter niet altijd even makkelijk om iets te bereiken. U hebt hulp en medewerking van de gemeente nodig. U vergroot de kans om uw wensen te realiseren, als u als buurtbewoners aanbiedt de speelvoorzieningen voortaan zelf te gaan beheren. Bovendien scheidt het samen werken aan speelruimte een band met andere buurtgenoten, het is goed voor het woon- en leefklimaat van de buurt. Dit informatieblad maakt deel uit van de serie 'Informatiebladen Speelruimte'.

Stand van zaken

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het vormgeven van speelruimtebeleid. Hier wordt de laatste jaren hard aan gewerkt. De aandacht voor speelruimte wordt mede veroorzaakt door het 'Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen' (WAS), een wet uit 1997, die veiligheidseisen stelt aan speelvoorzieningen. In het kort komt het erop neer dat speeltoestellen en de ondergrond waarop ze staan aan bepaalde veiligheidseisen moeten voldoen. De toestellen moeten regelmatig worden gecontroleerd en de bevindingen worden vermeld in een logboek. Beschadigingen of gebreken moeten verholpen worden. Door de strengere eisen krijgen gemeenten te maken met steeds terugkerende kosten die een struikelblok kunnen vormen bij het in stand houden van speelvoorzieningen.

het risico van vernielingen en als het nodig is, kan er toezicht op spelende kinderen worden geregeld.

Waarom zelfbeheer?

Als dat in uw gemeente het geval is, kan het heel zinnig zijn om te gaan onderhandelen met de gemeente: 'Wat zijn de mogelijkheden als wij, de buurtbewoners, de handen uit de mouwen steken?' Zelfbeheer is niet alleen een kwestie van geld, het is voor een gemeente ook interessant dat er een vorm van toezicht is. Soms is het ook mogelijk om met een woningbouwvereniging afspraken te maken over het beheer. De gemeente kan u meestal nader informeren over de mogelijkheden. Het vergroten van de invloed op en de verantwoordelijkheid voor de woonomgeving door bewoners is een waardevolle ontwikkeling. De betrokkenheid van bewoners neemt toe waardoor een saamhorigheidsgevoel kan ontstaan. Sociale controle verkleint

De ene speelplek is de andere niet

Een openbare speelplek is geen speeltuin. Een speeltuin is meestal afgebakend van de rest van de woonomgeving en er is vaak enige vorm van toezicht. Daardoor is een meer afwijkende inrichting mogelijk dan op een openbare speelplek. Kinderen blijven in een speeltuin vaak langer spelen omdat daar meer te beleven is. Bovendien hebben de meeste speeltuinen een overdekte accommodatie, waardoor kinderen er ook bij slecht weer terecht kunnen.

De informatie in dit informatieblad is vooral bedoeld voor het beheer van openbare speelplekken, maar bepaalde uitgangspunten zijn ook van toepassing op speeltuinen.

Het bewonersinitiatief

Als bewoners van een buurt een speelvoorziening willen creëren, behouden of herinrichten dan moeten zij zich tot de gemeente wenden. Wanneer er een speelruimtebeleid is geformuleerd, kan dit als uitgangspunt voor de bewonersactiviteit dienen. Is dit niet het geval, dan kan de bewonersgroep zich spontaan hard maken voor een eigen buurtvoorziening. In gesprekken met de gemeente kan de bewonersgroep een vorm van zelfbeheer van speelvoorzieningen ter sprake brengen. Zaak is echter dat de groep dit vooraf grondig heeft doorgesproken met medebewoners. Zelfbeheer werkt alleen als hiervoor in de buurt een breed draagvlak is.

Voordelen zelfbeheer

De kosten van een speelvoorziening bestaan globaal uit: aankoop of huur van de grond, ontwerpkosten, grondwerk, aanschaf speeltoestellen, plaatsing, controle, onderhoud en afschrijving. Bewoners kunnen aan de gemeente voorleggen dat zij door zelfwerkzaamheid een rol kunnen spelen in de besparing van de kosten. Die besparing kan geld opleveren voor bijvoorbeeld (her)inrichting van de speelplek en uitbreiding van het aantal speeltoestellen.

Gemeenten zijn gevoelig voor argumenten van bewoners die te kennen geven dat zij verantwoordelijkheid voor hun woonomgeving willen dragen. Buurtbetrokkenheid vergroot de saamhorigheid, de hieruit voortvloeiende sociale controle vermindert de onverschilligheid voor baldadig gedrag en vernielingen van openbare voorzieningen. Ook dit kan een gemeente een aanzienlijke kostenbesparing opleveren!

Wat kunnen bewoners betekenen voor hun buurt?

- Buurtbewoners kunnen aangeven waar een voorziening moet komen. Zij zijn de 'deskundigen' in hun eigen buurt!
- Buurtbewoners kunnen een ontwerp (laten) maken.
- Buurtbewoners kunnen jeugdparticipatie organiseren.
- Buurtbewoners kunnen een rol spelen bij het verrichten van grondwerk.
- Buurtbewoners kunnen een rol spelen bij controle en onderhoud van speelvoorzieningen.
- Buurtbewoners kunnen fondsen werven.
- Buurtbewoners kunnen zelfs tot eigenaar van de speelvoorziening gemaakt worden.

Zelfbeheer, wat komt er allemaal bij kijken

Taken buurtbewoners

Waarschuwing: overschat uw mogelijkheden niet. Houd nauw contact met de gemeente en laat klussen die voor hen makkelijk te doen zijn ook aan hen over. Spreek onderling af wie wat graag doet en bekijk welke klussen er overblijven. Eén van de taken van de buurt is het dagelijks beheer van de speelplek. Even over de speelplaats lopen en uw ogen en oren goed de kost geven. Ligt er glas of hondenpoep? Zijn er mankementen in de constructie of sporen van vernieling?

Ook het onderhouden van contacten met de kinderen die van de speelplaats gebruik maken hoort tot de taken. Wat vinden zij van de spelmogelijkheden? Moeten er dingen veranderen? Hoe kunnen zij zelf bijdragen aan een beter beheer?

Draaiboek maken

Het zelf beheren van een speelgelegenheid omvat activiteiten die het hele jaar door spelen. Daarom is het aan te bevelen om alle taken op te nemen en te omschrijven in een draaiboek of jaarkalender.

Bijvoorbeeld: wanneer moet er gemaaid worden en wie doet dat? Wanneer moeten de speeltoestellen op veiligheid worden gecontroleerd? Wanneer vergadert de bewonersgroep die de speelgelegenheid beheert?

Het draaiboek geeft inzicht in de tijd en de menskracht die nodig zijn voor zelfbeheer. Het is tevens een houvast voor alle afspraken die gemaakt moeten worden.

De beheersovereenkomst

Een speelgelegenheid zal meestal gerealiseerd worden op grond die eigendom is van de gemeente. Als het beheer in handen wordt gegeven van het particulier initiatief, een stichting of vereniging, kan dit gebeuren in de vorm van een beheersovereenkomst. Hierin moet aan de orde komen: de huur of de bepaling dat de grond en het materiaal gratis beschikbaar worden gesteld, wie is verantwoordelijk voor het onderhoud, wie is verantwoordelijk voor het toezicht tijdens het spelen, wie betaalt de vaste lasten (onroerende zaakbelasting, waterschapsrechten), hoe kan de overeenkomst worden beëindigd, vrijwaring van aansprakelijkheid. Een beheersovereenkomst is een goede mogelijkheid om helderheid te verschaffen in rechten en plichten. Hieronder vindt u een voorbeeld van een overeenkomst.

Overeenkomst inzake onderhoud en beheer speelterrein

De ondergetekenden:

De gemeente ....., vertegenwoordigd door .....,

wethouder van de gemeente, hierna te noemen de gemeente en

het bestuur van de speeltuin- of buurtorganisatie, vertegenwoordigd door .....,

voorzitter van deze organisatie, hierna te noemen de organisatie

verklaren het volgende te zijn overeengekomen:

- 1** De gemeente draagt het beheer en onderhoud van het aanwezige speelterrein, waarvan de grenzen zijn aangegeven op de bij deze overeenkomst horende situatieschets, over aan de organisatie. Buiten deze overeenkomst vallen het grote maaierwerk en de levering van het zandbakkenzand op een nader overeen te komen plek.
- 2** De organisatie aanvaardt het in beheer gegevene in de staat waarin het zich bij de aanvang van deze overeenkomst bevindt.
- 3** De organisatie verplicht zich voor de looptijd van deze overeenkomst tot het verrichten van:
  - a. het toezicht op de veiligheid van de speelplaats alsmede van de daarop voorkomende speelwerkten; en
  - b. het voor haar rekening verrichten van groot onderhoud en reparaties aan de op het terrein staande speelwerkten;
  - c. het verrichten van klein onderhoud aan het terrein zoals: het maaien, het verwijderen van afval, het uitvullen van gaten, het bij zaaien (het vervangen/bijvullen zandbak).
- 4** De gemeente verplicht zich tot:
  - a. het geven van een jaarlijkse bijdrage in de onder 3b genoemde kosten van maximaal € ....., - per speelplaats, een en ander op declaratiebasis;
  - b. het beschikbaar stellen van € ....., - per organisatie van het onder 3c genoemde klein onderhoud;
  - c. het voor zijn rekening nemen van de eindverantwoordelijkheid met betrekking tot de veiligheid op de speelplaatsen en de daarop met medeweten van de gemeente aanwezige speelwerkten;
  - d. het voor zijn rekening afsluiten van een verzekering tegen wettelijke aansprakelijkheid.
- 5** Het plaatsen van speelwerkten en/of het aanbrengen van groot materiaal (zoals balken, buizen en netten) vindt plaats na voorafgaande beoordeling door de afdeling gemeentewerken.
- 6** Gebreken aan de in punt 1 bedoelde speelwerkten moeten door of vanwege de organisatie onmiddellijk na constatering daarvan worden hersteld.
- 7** De gemeente kan via de afdeling gemeentewerken de organisatie wijzen op nalatigheid in onderhoud/ reparatie en te kennen geven dat dit alsnog moet worden uitgevoerd.
- 8** Indien de organisatie in gebreke blijft de in punt 7 bedoelde onderhoud en/of reparatie binnen een redelijke door gemeentewerken te stellen termijn uit te voeren, gebeurt zulks onverwijld vanwege de gemeente doch voor rekening van de organisatie.
- 9**
  - a. Deze overeenkomst wordt aangegaan voor een jaar, te rekenen vanaf ..... echter met dien verstande dat na afloop van die termijn de overeenkomst wordt geacht te zijn omgezet in een overeenkomst voor onbepaalde termijn, waarbij spoedeisende gevallen uitgezonderd elk der partijen een opzegtermijn van drie maanden in acht neemt.
  - b. De organisaties moeten jaarlijks een verzoek om subsidiebijdrage indienen samen met een financiële verantwoording van het afgelopen jaar.
  - c. De opzegging dient door beide partijen schriftelijk te geschieden.

Aldus in tweevoud opgemaakt te ....., d.d. ....

Namens de gemeente

Namens de organisatie

.....

.....

LITERATUUR

'Ongeregeld' goed, bewoners winnen (binnen)terrein

drs. Masson K., Erasmus Universiteit, Stichting
De Meeuw, Rotterdam, ISBN 9076166021,
telefoon (010) 486 30 22

ADRESSEN

CMO Groningen

Wegalaan 3-5, Postbus 2266
9704 CG Groningen
telefoon (050) 577 01 01, fax (050) 577 64 93
e-mail l.moithukshung@cmogroningen.nl
www.cmogroningen.nl

Stichting Partoer

Natalstraat 7, Postbus 298
8901 BB Leeuwarden
telefoon (058) 234 85 00, fax (058) 234 85 01
e-mail info@partoer.nl, www.partoer.nl

NUSO

*(landelijke organisatie voor speeltuinwerk
en jeugdrecreatie)*
Koningslaan 101, Postbus 19204
3501 DD Utrecht
telefoon (030) 254 48 80, fax (030) 254 50 88
e-mail info@nuso.nl, www.nuso.nl

3VO

Huizenlaan 600, Postbus 423
1270 AK Huizen
telefoon (035) 526 27 37 / 524 88 99

Kinderen Voorrang

1° Nassastraat 5
1052 BD Amsterdam
telefoon (020) 682 63 22, fax (020) 682 06 19

Bureau Speelruimte

*(Advies, onderzoek en ontwerp
voor de woonomgeving)*
Soesterweg 9, Postbus 449
3800 AK Amersfoort
telefoon (033) 465 32 70, fax (033) 461 75 83
e-mail speelruimte@spidernet.nl